

Voorstel naar 350 jaar Snoge in 2025: herstel “zecher lachurban” naar oorsprong

Voorwoord of nawoord

Deze brief heb ik eind vorig jaar geschreven aan het CvP, het bestuur van de CEPIG en de directie van het JHM als verzoek om ter gelegenheid van het aanstaande 350 jarig bestaan van onze Snoge het “zecher lachurban” in haar oorspronkelijke glorie te herstellen.

~~~~~

Alom wordt verteld dat de 'splinter' onder de damesgalerij aan de rechterkant van de Snoge daar is aangebracht als “zecher lachurban”, het aandenken aan de verwoesting van de tempel, zie de eerste foto hieronder.

Toevallig viel mijn oog op een artikel in de Vrijdagavond van 31 juli 1925, jaargang 2 nr. 18 pagina 4 van de hand van haham Palache ז"ל dat dit verhaal ontmaskert als onzin.

<https://resolver.kb.nl/resolve?urn=dts:36519:mpeg21:pdf> :

De ouderen van dagen onder ons zullen zich echter nog herinneren, dat zich ter rechterzijde van de groote deur aan de Zuidzijde der Synagoge, tegenover de „Parnassim-bank”, een onafgewerkt stukje muur bevond, dat noch betimmerd, noch met pleisterwerk bestreken was, zoodat men de metselsteenen heel duidelijk kon zien. Voor velen bleef dit een raadsel, daar zij zich afvroegen: hoe is het toch mogelijk, dat in zóó een monumentaal Gebouw, waaraan blijkbaar geen moeite en kosten zijn gespaard om het der volmaaktheid nabij te brengen, zulk een grove ontsiering, zulk een droef blijk van nalatigheid of wanorde is blijven bestaan, en door opvolgende geslachten is geduld?

De ingewijden evenwel wisten beter: aan hen was het duidelijk gemaakt, dat dit geen gevolg van achteloosheid, nalatigheid of wansmaak was, maar uit piëteitsgevoel jegens het voorgeslacht; uit vroomheidszin om ten alle tijden en onder alle levensomstandigheden te denken (en dit met de daad te toonen) aan de verwoesting van onzen Tempel, die eenmaal een sieraad en kroon van ons volk was, en om gevolg te geven aan den wenk van onze geleerden om, na de verwoesting van den Tempel, geen praalgebouw geheel voltooid of afgewerkt te maken, maar er, als een droeve herinnering aan dit luisterrijk verleden, een plek onvoltooid te laten:

*משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שהיו באותו הדור
שאינ בונים לעולם בניין מסוייד ומכויר כבניין המלכים,
אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד
ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד
(Schulchan Aruch Orach Chajim § 560, 1).*

Toch moet het niet aan boos opzet, maar aan onkunde van een der latere Besturen of Bouw-Commissies worden geweten, dat zij, in de meening daarmede een fout (?) van hun voorgangers te herstellen, dit onooglijk plekje voor goed aan ons oog onttrokken hebben.

(vertaling door Sefaria.org van Schulchan Aruch Orach Chajim § 560, 1: At the time when the Temple was destroyed, the sages of that generation decreed that one should not paint and mold one's house like the house of kings, but rather one should plaster one's house with mortar and whitewash it with lime. And one should leave a place, a square cubit in size, opposite the entrance, without whitewash.)

Voorstel naar 350 jaar Snoge in 2025: herstel “zecher lachurban” naar oorsprong

De door de haham gemelde “foutherstelling” zal waarschijnlijk plaats hebben gevonden tijdens de restauratie van 1852-1854. De genoemde “ouderen van dagen” zullen in 1925 rond de 80 jaar zijn geweest. De haham zelf was toen 67 jaar.

Oorspronkelijk was niet een **splinter** “zecher lachurban”, maar een stuk **onafgewerkte muur**, om “*te denken (en dit met de daad te toonen) aan de verwoesting*”, zoals ook in de Talmud (BB 60:2) en onder andere in de door haham Palache geciteerde Shulachan Aruch passage wordt vermeld.

Diverse experts denken dat de splinter, als “zecher lachurban” later is aangebracht. Dat lijkt mij zeer onwaarschijnlijk. Als het er in 1925 al was geweest had de haham dat zeker gemeld. Als het tijdens de restauratie van 1955 zou zijn aangebracht dan hadden wij dat geweten, deze restauratie is door onze ouders uitgevoerd. Bovendien is er een tweede splinter onder de damesgalerij, meer naar rechts aan dezelfde kant, zie 2de foto. Waarom zou een tweede splinter zijn aangebracht? Dat de “zecher lachurban” splinter meer opvalt komt omdat deze bij de laatste restauratie (2009-2011) in een andere kleur is geverfd. Voorheen was er geen enkele aanduiding naar een speciaal karakter van welke splinter dan ook. Het lijkt mij duidelijk: op een gegeven moment is men een bestaande imperfectie in het gebouw, bij gebrek aan beter, gaan aanduiden als “zecher lachurban splinter”. Deze splinter is zeker nooit als bewust aangebracht om te fungeren als “zecher lachurban” en voldoet ook niet aan de halachische eisen.

Ik denk dat het verhaal van de splinter naar het rijk der fabeltjes moet worden verwezen, of ten minste moet worden voorzien van de juiste historische context.

Mijn voorstel

Zoals gezegd, voldoet de splinter niet aan de halachische voorschriften. “Zecher lachurban” moet een stuk ongemetselde muur zijn.

Over vier jaar, in 2025, zullen wij met G’ds hulp het 350-jarig bestaan van onze Snoge gedenken. Laten wij ter ere van deze bijzondere verjaardag de “foutherstelling” ongedaan maken, en het “zecher lachurban” in de oorspronkelijke staat herstellen door een stuk metselwerk van ca 50 bij 50 cm “*ter rechterzijde van de groote deur aan de Zuidzijde der Synagoge, tegenover de „Parnassim-bank”* naar het oppervlak te brengen, *zoodat men de metselsteenen heel duidelijk kan zien*. We bereiken dan twee doelen: we maken het “zecher lachurban” in overeenstemming met de halacha en herstellen een stukje Snoge naar de situatie van 1675. Het fabeltje van de splinter kan dan als een anekdote aan toeristen worden verteld.

Ik heb hierover contact gehad met het rabbinaat, hetwelk bevestigt dat mijn theorie klopt (zie responsum rabbijn Serfaty hierover) en zelfs bepaalt dat vanuit halachisch oogpunt de oude situatie moet worden hersteld.

Kunt u zich een mooier verjaardagscadeau voorstellen?

J.B. Sondervan, Amstelveen, Juni 2021

Voorstel naar 350 jaar Snoge in 2025: herstel “zecher lachurban” naar oorsprong

“zecher lachurban” splinter

andere splinter

Zecher lachurban in de synagoge uit Conegliano Veneto Italie, 1701.

Zou het er zo uit kunnen gaan zien, rechts van de deur.

NL vertaling

In de tijd dat de tempel werd verwoest, bepaalden de wijzen (chachamiem) van die generatie dat men zijn huis niet moest schilderen en vormen zoals het huis van koningen, maar dat men zijn huis met mortel moest bepleisteren en wit moest kalken. En men moet een plaats, een vierkante el groot, tegenover de ingang laten, zonder witkalk.

Voorstel naar 350 jaar Snoge in 2025: herstel “zecher lachurban” naar oorsprong

